

Служба „Преса и
информация“

Съд на Европейския съюз
ПРЕССЪОБЩЕНИЕ № 153/19
Люксембург, 11 декември 2019 г.

Заклучение на генералния адвокат по дело C-457/18
Република Словения/Република Хърватия

Генералният адвокат Pikamäe: Съдът на Европейския съюз не е компетентен да се произнесе по граничен спор с международен характер, който не попада в приложното поле на правото на Съюза

Неизпълнението на задължения, произтичащи от правото на Съюза, за което Република Словения упреква Република Хърватия, има акцесорен характер спрямо въпроса за определянето на границата между тези две държави, който е от областта на международното публично право

Република Словения и Република Хърватия са членове на Европейския съюз съответно от 1 май 2004 г. и от 1 юли 2013 г.

Едно от политическите условия за присъединяването на Хърватия към Съюза е именно уреждането на граничния ѝ спор със Словения. Затова през ноември 2009 г. с подписването на арбитражно споразумение двете заинтересовани държави се задължават да отнесат този спор за решаване от създаден за целта международен арбитражен съд. Към момента на подписването на Договора за присъединяване на Хърватия през 2011 г., арбитражното споразумение е сключено, но производството все още не е започнало.

Арбитражният съд е създаден през 2012 г. Писмената фаза на производството пред арбитражния съд започва през февруари 2013 г., а заседанието за изслушване на устните състезания е организирано през юни 2014 г. В хода на арбитражното производство обаче поради осъществен контакт ex parte между посочения от Словения арбитър и представителя на тази държава, Хърватия първо иска от арбитражния съд да спре производството, а след това уведомява Словения и съда за решението си да прекрати арбитражното споразумение. Хърватия не участва повече в арбитражното производство. След промяна в състава му арбитражният съд продължава работата си и на 29 юни 2017 г. постановява арбитражно решение, чийто предмет е определянето на сухоземната и морската граница на двете заинтересовани държави.

Тъй като Хърватия оспорва валидността на арбитражното решение и отказва да му се подчини, Словения започва производство за установяване на неизпълнение на задължения по член 259 ДФЕС. Словения първо сезира Комисията, след това, тъй като няма мотивирано становище на Комисията, сезира Съда.

Словения счита по-конкретно, че като не изпълнява поетото в процеса на присъединяване към Съюза задължение да се съобрази с бъдещото арбитражно решение, с определената с него граница, както и с другите, произтичащи от това решение задължения, Хърватия, отказва да зачете ценностите на правовата държава и принципите на лоялно сътрудничество и на силата на пресъдено нещо — *res judicata*. Словения счита също, че Хърватия ѝ пречи да упражнява суверенитета си върху сухоземната и морската ѝ територия в пълния му обем. По този начин посочената държава нарушавала задължението за лоялно сътрудничество и излагала на опасност постигането на целите на Съюза. На последно място Словения изтъква, че Хърватия ѝ пречи да прилага вторичното право на Съюза, по-конкретно в сферата на общата политика в областта на рибарството, на контрола по границите и на морското пространствено планиране. Хърватия обаче счита, че Съдът на ЕС

не е компетентен да се произнесе по това дело и че при всяко положение предявеният от Словения иск не е допустим.

Съдът на ЕС решава да разгледа въпроса за своята компетентност и за допустимостта на този иск отделно, преди евентуално да се произнесе по съществото на спора.

Със заключението си, представено днес, **генералният адвокат Priit Pikamäe предлага на Съда на ЕС да приеме, че не е компетентен да разгледа предявения от Словения иск.**

Генералният адвокат първо припомня, че целта на иска за установяване на неизпълнение на задължения е да се констатира и да се преустанови поведение на държава членка, с което се нарушава правото на Съюза. Поради това той смята, че трябва да се разгледа връзката между спорните арбитражно споразумение и арбитражно решение и правото на Съюза и да се провери дали те обвързват Съюза.

В това отношение той отбелязва, че Съюзът е обвързан от международното право в точно определени случаи, а именно от международните договори, които Съюзът е сключил на основание на разпоредбите на Договорите, от договорите по отношение на които е поел правомощията, упражнявани преди това от държавите членки, и от обичайните норми на международното право, когато Съюзът упражнява своите правомощия. Извън тези хипотези международните договори не са актове на Съюза и не го обвързват. Като се основава на практиката на Съда на ЕС, генералният адвокат припомня, че териториалното приложно поле на Договорите е наложена на Съюза предварително определена от държавите членки обективна даденост. Поради това той смята, че **очертаването на националната територия е извън сферата на компетентност на Съюза, следователно и на Съда на ЕС.**

След това генералният адвокат разглежда исканията на Словения. Относно връзката между, от една страна, арбитражното споразумение и арбитражното решение и от друга страна, правото на Съюза, той констатира, че тя не попада в нито една от посочените хипотези, при които Съюзът е обвързан от международното право.

Що се касае до твърдяното нарушение на ценностите на правовата държава и на принципа на лоялно сътрудничество, генералният адвокат счита, че тази проблематика има само акцесорен характер спрямо въпроса за определянето на сухоземната и морската граници на двете заинтересовани държави членки и поради това Съдът не е компетентен да се произнесе по тези твърдения за нарушение. Генералният адвокат посочва също, че според практиката на Съда на ЕС принципът на лоялно сътрудничество е самостоятелно основание на задължения в случаи, когато Съюзът е страна по смесено споразумение или при изпълнение на задължения, произтичащи от Договорите на Съюза. Спорното поведение обаче не попада в нито една от тези две хипотези.

Колкото до твърдените неизпълнения на задълженията, изведени от общата политика в областта на рибарството, контрола по границите и морското пространствено планиране, генералният адвокат отбелязва, че твърденията на Словения се основават на схващането, че границата е определена с арбитражното решение. Той обаче подчертава, че това решение не е било приложено в отношенията между двете заинтересовани държави членки. Оттам той стига до извода, че от гледна точка на правото на Съюза границата между тези две държави не е била установена. Въз основа на това генералният адвокат заключава че Словения имплицитно се опитва да постигне изпълнение на арбитражното решение, което е извън сферата на компетентност на Съюза.

Генералният адвокат заключава, че **твърдените неизпълнения на задължения, произтичащи от правото на Съюза, имат акцесорен характер спрямо въпроса за определянето на границата между Хърватия и Словения. Такова определяне обаче по самата си същност е въпрос от областта на международното публично право, по отношение на който Съдът не е компетентен.**

ЗАБЕЛЕЖКА: Искът за установяване на неизпълнение на задължения, насочен срещу държава членка, която не е изпълнила задълженията си, произтичащи от правото на Съюза, може да бъде предявен от Комисията или от друга държава членка. Ако Съдът установи неизпълнението, съответната държава членка трябва да се съобрази с решението във възможно най-кратък срок. Когато Комисията прецени, че държавата членка не се е съобщила със съдебното решение, тя може да предяви нов иск, като поиска налагане на имуществени санкции. В случай обаче, че Комисията не е уведомена за мерките по транспониране на дадена директива, по нейно предложение от Съда могат да бъдат наложени санкции на етапа на първото съдебно решение.

ЗАБЕЛЕЖКА: Заключение на генералния адвокат не обвързва Съда. Задачата на генералните адвокати е да предложат на Съда, при пълна независимост, правно разрешение на делото, което им е поверено. Съдиите от Съда пристъпват към разисквания по делото. Съдебното решение ще бъде постановено на по-късна дата.

Неофициален документ, предназначен за медиите, който не обвързва Съда

[Пълният текст](#) на заключението е публикуван на уебсайта CURIA в деня на обявяването

За допълнителна информация се свържете с Corina-Gabriela Socoliuc ☎ (+352) 4303 4293

Кадри от прочитането на заключението са достъпни на „[Europe by Satellite](#)“ ☎ (+32) 2 2964106